

การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อ
พัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน
Development of Participatory Management Guidelines for Educational
Management Networks to Develop Activities that Influence
the Desired Learning Characteristics of Students

อ่อนจันทร์ นุชบูรณ์

Onjan Nuchaboon

โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

Songphinongwitthaya School under the Jurisdiction of the Suphan Buri Secondary

Education Service Area Office

E-mail: onjannuchaboon@gmail.com

Received: April 23, 2025; Revised: July 05, 2025; Accepted: July 12, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน 2) ศึกษาสภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา 3) สร้างและพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) ศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (action research) เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มที่ใช้ทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา ปีการศึกษา 2566 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ฉบับที่ 1 จำนวน 10 คน ฉบับที่ 2 จำนวน 6 คน ฉบับที่ 3 จำนวน 269 คน ฉบับที่ 5 จำนวน 6 คน ฉบับที่ 6 จำนวน 6 คน ฉบับที่ 7 จำนวน 9 คน ฉบับที่ 8 จำนวน 5 คน ฉบับที่ 9 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต การจัดกิจกรรมของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สาเหตุของปัญหา คือ ขาดแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม ขาดการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และขาดการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 2) สภาพการปฏิบัติมีส่วนร่วมในปัจจุบันมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา มีความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3) ได้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ จำนวน 4 เล่ม และ 4) พัฒนา

ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพครูด้านพฤติกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน
ใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับดี 3) ด้านผลลัพธ์ ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ ผ่านเกณฑ์เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้
ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, เครือข่ายการจัดการศึกษา, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

Abstract

This research aimed to explore and develop a participatory management approach within educational networks to enhance students' desirable attributes in lifelong learning. The study sought to investigate the causes of problems and potential solutions concerning students' motivation to learn, examine the current and desired conditions as well as the urgent needs related to participatory management within educational networks, and to design and refine a collaborative management model for organizing learning activities. Action research methodology was employed to guide the development process. The participants included Mathayom 1-6 students from Songphingongwittaya School in the 2023 academic year. Various groups of respondents participated: 10 in version 1, 6 in version 2, 269 in version 3, and smaller numbers in versions 5 through 9. The research tools comprised questionnaires, teacher activity observation forms, student behavior observation tools, and satisfaction assessment forms. Data were analyzed using basic statistical methods: mean, percentage, and standard deviation.

Findings revealed that the core issues stemmed from the lack of effective activity development strategies, insufficient stakeholder involvement, and the absence of activities that genuinely cultivated the learning-oriented traits in students. Current levels of participatory practices were moderate, yet stakeholders showed a high level of need for more inclusive educational management. Four management guideline documents were created. The implementation led to improvements in both process and outcome: teachers demonstrated strong performance in organizing activities that foster desirable learning characteristics, and 80% of students achieved an excellent level of the learning-minded attribute, exceeding the school's set benchmark.

Keywords: participatory management, educational network, desirable attribute of lifelong learning motivation.

บทนำ

สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี และมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทัน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เป็นช่วงเวลาที่ท้าทายความสามารถของมนุษยชาติ ในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูประบบบริหารเป็นการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพและ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นทั้งคนดี เก่ง และมีความสุข ตลอดจนก่อให้เกิดความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560: 6)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560: 64) การพัฒนาสังคมคุณธรรมนำความรู้โดยเร่งรัดให้สถานศึกษาทุกระดับทำการพัฒนาคุณธรรมแก่ผู้เรียนนั้น เป็นงานที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันรับผิดชอบการหวังให้โรงเรียนเป็นรับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียวในการพัฒนาผู้เรียนอาจจะไม่ทันการ ควรพัฒนาบทบาทของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียนด้วย นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 5) เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไว้ 3 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) 2) มัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ และกำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ แล้วต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตร ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ คือ 1) รักชาติศาสนา กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านมาไม่พบปัญหา จึงได้ศึกษาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกระดับชั้นทุกด้าน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ มีคุณภาพอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ แต่ด้านใฝ่เรียนรู้ไม่ผ่านเกณฑ์ (เป้าหมาย) ที่สถานศึกษากำหนด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561-2563 พบว่า ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การผ่าน (เป้าหมาย) ที่สถานศึกษากำหนดไว้ทั้ง 3 ปี เป็นสภาพปัญหาที่จะต้องดำเนินการพัฒนาอย่างเร่งด่วน สอดคล้องกับผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 4 วันที่ 26-27 ธันวาคม พ.ศ. 2562 คุณภาพของโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา (2562: 4) มีข้อเสนอแนะด้านคุณภาพผู้เรียนเรื่องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าวคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญและควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทุกคน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนให้ผ่านเกณฑ์การผ่าน (เป้าหมาย) ที่สถานศึกษากำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา
2. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา
3. เพื่อสร้างและพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

4. เพื่อศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (action research) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ 1) เครือข่ายการจัดการศึกษาโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จำนวน 3 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายบุคลากรภายในโรงเรียน 2) เครือข่ายบุคลากรภาคเอกชน 3) เครือข่ายบุคลากรภาครัฐ จำนวน 894 คน ปีการศึกษา 2566 และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 เครือข่าย จำนวน 269 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) 2) ผู้บริหารและครูโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จำนวน 45 คน ใช้ประชากรในการวิจัย 3) นักเรียน โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 728 คน

1.2 เนื้อหาที่ใช้ คือ คุณภาพครู การจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพนักเรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2566-31 มีนาคม พ.ศ. 2567

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

2) สร้างเครื่องมือ

ฉบับที่ 1 แบบบันทึกผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนได้สาเหตุของปัญหา

ฉบับที่ 2 แบบบันทึกผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาคคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ได้แนวทางแก้ไข

ฉบับที่ 3 แบบประเมินสภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ได้สภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรพัฒนา

ฉบับที่ 4 แบบบันทึกผลการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวทางการพัฒนา ผลผลิต และผลลัพธ์

ฉบับที่ 5 แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ได้แนวทางการปฏิบัติ

ฉบับที่ 6 แบบสังเกตการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนได้แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ฉบับที่ 7 แบบบันทึกสรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ ได้กรอบร่างแนวทางการบริหาร

ฉบับที่ 8 แบบตรวจสอบความถูกต้องของร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ได้ร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ

ฉบับที่ 9 แบบตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ได้ร่างแนวทางที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์

ฉบับที่ 10 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อพิจารณาร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการรับรองคุณภาพของร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ

ฉบับที่ 11 แบบบันทึกแบบบันทึกการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่าย เพื่อติดตามผลการพัฒนาร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่าย การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนได้ข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ฉบับที่ 12 แบบตรวจสอบคุณภาพกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา ได้คุณภาพกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาฯ

ฉบับที่ 13 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ได้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

ฉบับที่ 14 แบบประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด

ฉบับที่ 15 แบบสอบถามความพึงพอใจของเครือข่ายการจัดการศึกษาต่อร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ทราบผลการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาฯ

3. วิธีในการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การระดมความคิดเห็นหาสาเหตุของปัญหา โดยใช้รองผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และหาแนวทางแก้ปัญหา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น โดยใช้เครือข่ายการจัดการศึกษาของโรงเรียนสองพี่น้องวิทยาทั้ง 3 เครือข่าย ในการประเมิน และศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการสร้างแนวทางการบริหารฯ โดยใช้ 7 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) การศึกษาพหุกรณี สถานศึกษาต้นแบบดีเด่น 2) การประชุม สัมมนาทางวิชาการ 3) การยกย่องแนวทาง การบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ 4) การตรวจสอบความถูกต้องของร่างแนวทางฯ 5) การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

และประโยชน์ของร่างแนวทางฯ 6) การทดลองใช้ (try out) ร่างแนวทางฯ และ 7) การสนทนากลุ่ม (focus group) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ใช้เครื่องมือ ฉบับที่ 10 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาร่างแนวทางฯ

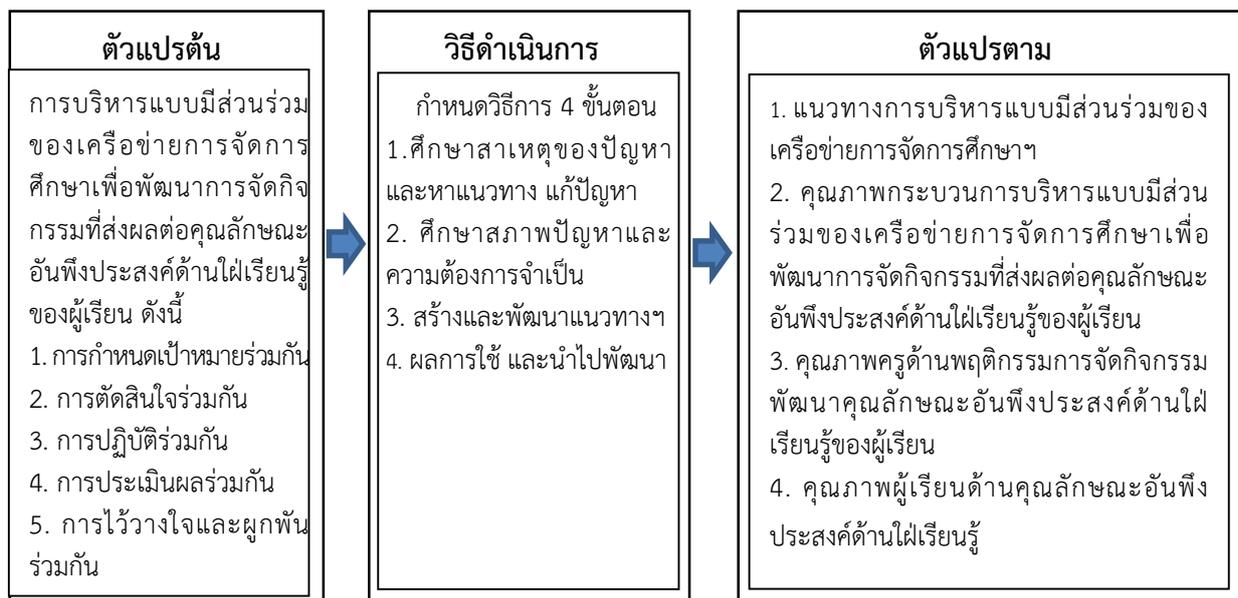
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา ปีการศึกษา 2566

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล 1) ด้านกระบวนการคุณภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา 2) ด้านผลผลิต ด้านคุณภาพครู ได้แก่ พฤติกรรมการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน 3) ด้านผลลัพธ์ ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ พฤติกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) ด้านความพึงพอใจของเครือข่ายการจัดการศึกษาต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่าความเที่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า จากการระดมความคิดเห็นสาเหตุของปัญหา สรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1) ขาดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน 2) ขาดการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) ขาดกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และแนวทาง

แก้ปัญหา สรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1) สร้างแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน 2) สร้างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาและ 3) สร้างแนวทางการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า จากการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในระดับปานกลาง และการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในระดับปานกลาง

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ได้คู่มือ จำนวน 4 เล่ม คือ 1) เล่ม 1 คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ สำหรับเครือข่ายบุคลากรในโรงเรียน 2) เล่ม 2 คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ สำหรับเครือข่ายบุคลากรภาคเอกชน 3) เล่ม 3 คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ สำหรับเครือข่ายบุคลากรภาครัฐ และ 4) เล่ม 4 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนสำหรับครู

4. วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ระดับดีเยี่ยม สูงกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

อภิปรายผล

1. การระดมความคิดหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา สรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1) สร้างแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน 2) สร้างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา 3) สร้างแนวทางการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556: 292) กู๊ด (Good, 1973: 53) และโควาลสกี และเวสเทิน (Kowalski & Westen, 2009: 235) กล่าวถึง สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา คือ การนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ส่วนการกำหนดทางเลือกหรือแนวการดำเนินงาน เป็นการนำปัญหาที่ทราบสาเหตุแล้วและสิ่งที่ต้องการกระทำมากำหนดแนวทางเลือกหรือแนวทางดำเนินงาน

2. การศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในระดับปานกลาง และการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับบณกุล ฤทธิแสง (2562: 189-194), จักรพันธ์ บัวผัน (2562: 177-182) สภาปัจจุบันการบริหารกลุ่มเครือข่ายของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับจันทน์ ทองลอย (2560: 168-171) สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

3. การสร้างและพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ได้คู่มือ จำนวน 4 คือ 1) เล่ม 1 คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ สำหรับเครือข่ายบุคลากรในโรงเรียน 2) เล่ม 2 คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ สำหรับเครือข่ายบุคลากรภาคเอกชน 3) เล่ม 3 คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมฯ สำหรับเครือข่ายบุคลากรภาครัฐ และ 4) เล่ม 4 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับครู สอดคล้องกับชาติรี ตั้งอัมพรตรีพล (256: 185) แนวทางการพัฒนา ด้านใฝ่เรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในกลุ่มสาระ สอดคล้องกับสุขัญญา ศรีสว่าง (2563: 182-186) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด

4. การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนผู้เรียน มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ระดับดีเยี่ยมสูงกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับบดินทร์ เสวภาพ (2563: 174-178) หลังการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสุชัยญา ศรีสว่าง (2563: 182-186) สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละเครือข่ายให้ชัดเจน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

2) นำข้อมูลการประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

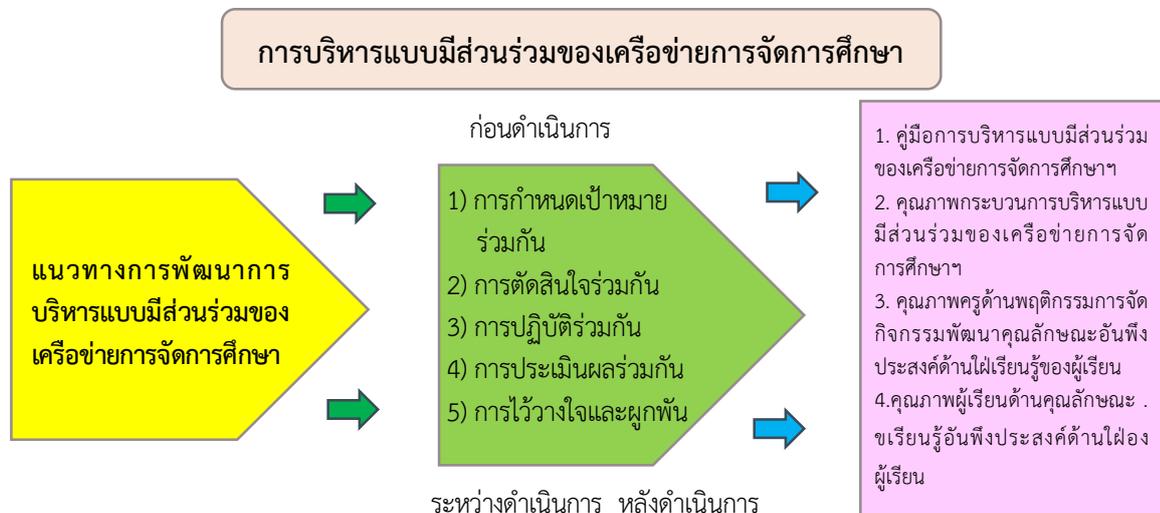
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา

2) ผู้วิจัยควรเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนทุกปีการศึกษา และให้มีการพัฒนาสูงขึ้นทุกปี

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน สร้างและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติของเครือข่ายการจัดการศึกษา คุณภาพครูด้านพฤติกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และความพึงพอใจของเครือข่ายการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ดังแผนภาพโมเดลต่อไป

ภาพที่ 2 โมเดลการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

จากภาพแสดงองค์ความรู้ใหม่ซึ่งมีคำอธิบายดังนี้ ตัวแปรต้น ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) การตัดสินใจร่วมกัน 3) การปฏิบัติร่วมกัน 4) การประเมินผลร่วมกัน และ 5) การไว้วางใจและผูกพัน

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ บัวผัน. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จำนงค์ ทองลอย. (2560). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา “กรุงไทยอนุเคราะห์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาติรี ตั้งอัมพรตรีพล. (2561). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นฤมล ฤทธิแสง. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารกลุ่มเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บดินทร์ เสวภาพ. (2563). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา. (2562). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)*. สุพรรณบุรี: โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา.
- สุชัญญา ศรีสว่าง. (2563). แนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Good, Carter. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.
- Kowalski, Robin & Westen, Drew. (2009). *Psychology*. 5th ed. Denvers: John Wiley & Sons.

